

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију</p> <p>16. јул 2020. године, Наставно-научно веће Правног факултета у Новом Саду.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <p>1. др Снежана Бркић, редовни професор, Ужа научна област кривичноправна, Правни факултет у Новом Саду, Универзитет у Новом Саду – председник</p> <p>2. др Александар Гајић, ванредни професор, Ужа научна област међународноправна, Правни факултет у Београду, Универзитет у Београду - члан</p> <p>3. др Бојан Тубић, ванредни професор, Ужа научна област међународноправна, Правни факултет у Новом Саду, Универзитет у Новом Саду – члан.</p>
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме:</p> <p>Миодраг, Петар, Тујић</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава:</p> <p>09.09.1978. године, Нови Сад, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив</p> <p>Правни факултет у Новом Саду, Универзитет у Новом Саду - мастер академске студије права – општи смер, мастер правник</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија</p> <p>2015. година, Докторске студије Јавно право</p>

5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране:

6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: мастер права
/

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Начело ефикасности у међународном кривичном правосуђу

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл.

Докторска дисертација је написана на српском језику, ћиричним писмом. Обим докторске дисертације је 446 страна куцаног текста уз 247 страна прилога и садржи 6 поглавља, литературу и 6 Анекса/прилога. На почетку је дата кључна документацијска информација на српском и енглеском језику, а на крају је дата кратка биографија кандидата.

Докторску дисертацију чине следеће целине:

Начело ефикасности у поступцима међународних кривичних судова

Постављање проблема и методологија излагања

Део први- Основна теоријска питања о начелу ефикасности

Део други - Основна обележја међународних кривичних судова (од првих ad hoc кривичних судова до Сталног Међународног кривичног суда)

I – Узроци и поводи настанка међународних кривичних судова

II – Формално-правни основи успостављања међународних кривичних судова и њихова категоризација

III - Организација и надлежност међународних кривичних судова

IV – Специфичност оптужница и пресуда у поступцима пред међународним кривичним судовима

Део трећи - Фактори и чиниоци који су утицали и који се данас манифестују на интегритет међународних кривичних судова

Део четврти - Упоредни показатељи ефикасности међународних кривичних судова од половине XX века до данас

Део пети - Перспективе међународног кривичног правосуђа

Закључна разматрања

Литература, правни и електронски извори

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Наслов докторске дисертације је јасно и прецизно формулисан и у складу је са тематиком и садржајем истраживања.

У првом делу рада, кандидат говори о начелу ефикасности у поступцима међународних кривичних судова. Прво поставља проблем и говори о методологији излагања. Дефинише проблем, предмет и циљ и задатак истраживања. Након тога поставља хипотетички оквир истраживања односно хипотезе. Посебно је значајан део о друштвеној оправданости истраживања.

Део први – Основна теоријска питања о начелу ефикасности је написан јасно и прецизно како би се пре свега појмовно одредило начело ефикасности, кроз опште и нормативно тумачење овог појма. Кандидат посебно пише о значају овог начела за покретање, вођење и окончање судског поступка и то у свим фазама кривичног поступка: претходном кривичном поступку, главном претресу, у делу окончања кривичног поступка и у постпеналном поступку. Кандидат се осврће и на начело ефикасности у међународним поступцима, па тако наводи и пример Европског суда за људска права.

У Другом делу кандидат приказује основна обележја међународних кривичних судова и то од од првих *ad hoc* кривичних судова до Сталног међународног кривичног суда. Аутор на јасан и прегледан начин наводи узроке и поводе настанка међународних кривичних судова, описујући друштвено политичке околности у свакој од земаља на коју се односи поједини суд. Посебно значајан део у овом поглављу представља анализа формално правних основа успостављања међународних кривичних судова. У овом поглављу се објашњава и организација и надлежност међународних кривичних судова и то на јасан и концизан начин. У овом делу рада аутор обрађује и питање специфичности оптужница и пресуда у поступцима пред међународним кривичним судовима, што је неопходно за извођење закључака о ефикасности међународног правосуђа у целини.

У Трећем делу, кандидат пише о факторима и чиниоцима који су утицали и који се и данас манифестују на интегритет међународних кривичних судова. Пре свега, пише се о односу међународних кривичних судова и међународних субјеката и то држава и Уједињених нација, као најзначајније међународне организације.

У Четвртом делу кандидат даје упоредни приказ упоредних показатеља ефикасности међународних кривичних судова, у периоду од половине XX века до данас. Обрађују се критеријуми за одређивање ефикасности у раду међународних кривичних судова, а затим и начин финансирања и одређивање буџетских средстава међународних судова. Посебно се обрађује ефикасност субјеката међународних кривичних судова и то: тужилаштва и канцеларије тужилаштва, судија и судских већа и окривљених. У посебном делу се обрађује и ефикасност постпеналног поступка.

У Петом делу кандидат пише о перспективама међународног кривичног правосуђа. Овај део представља оригиналан допринос науци, јер кандидат из својих истраживања изводи закључке о томе како да се унапреди међународно кривично правосуђе. Прво се наводи постизање потребног нивоа образовања будућих кадрова међународног правосуђа, кроз селекцију најбољих правника на националном нивоу, усавршавање и размену искустава на регионалном и међународном нивоу, као и ангажовање у пракси најбољих стручњака и емеритуса. На другом месту, кандидат наводи независност институција међународних кривичних судова као важан предуслов ефикасности међународног кривичног правосуђа. Ова независност се може постићи, пре свега, путем независних субјеката у формирању међународних кривичних судова, затим финансирањем из регионалних фондова држава чланица, као и ограничавањем улоге Уједињених нација и међународних организација. Кандидат представља и предлог начина остваривања надлежности међународних кривичних судова, пре свега кроз енумерацију кривичних дела у складу са начелом комплментарности, затим пружање могућности странама у поступку да постигну решења у оквиру националних судова по принципу реципроцитета, као и пружање могућности странама да иницирају поступак пред Међународним кривичним судом, без могућности повлачења захтева. Посебно се обрађују механизми осигурања поштовања обавеза према међународним судовима, као и механизми контроле субјеката међународних кривичних судова. Неки од ових механизма су: кодекси са императивном клаузулом, ограничење времена за суђење у разумном року, као и приговори на поступак и суђење делегираних субјеката стране у поступку. На крају кандидат даје и преглед реализације пресуде након окончања поступка пред Међународним кривичним судом. Један од предлога је и могућност избора државе у којој ће осуђеник да издржава казну, а посебно се обрађује и питање могућности условног и превременог отпуста осуђеног лица.

У закључним разматрањима кандидат износи резултате истраживања и даје предлоге за унапређење међународног кривичног правосуђа.

У поглављу литература наведена је коришћена литература која је актуелна и обухвата: страну и домаћу литературу, правне изворе, електронске изворе и судске предмете.

Поглавље Прилози садржи 6 Анекса/Прилога.

Кандидат је урадио значајно емпиријско истраживање анализирајући постојећу праксу међународних кривичних судова. Кључни узорци базирају се на оптужницама и изведеним пресудама и то:

- 24 случаја Нирнбершког процеса;
- 28 случаја Токијског процеса;
- 71 случај Међународног кривичног суда за Руанду;
- 77 случаја Међународног кривичног суда за бившу Југославију;

- Изведених предмета у 85 случајева везаних за Механизам међународних кривичних судова;
- 5 случајева посебних Већа судова у Камбоџи;
- 72 случаја Специјалног суда за Источни Тимор;
- 20 случајева Међународног кривичног суда за Сијера Леоне;
- 25 случајева Сталног међународног кривичног суда.

Наведени узорци обухватају обимни материјал и веома велики број лица која су представљена у оквиру конкретних случајева, по принципу појединачне улоге сваког оптуженог и осуђеног у поступцима пред међународним судовима.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01. јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

Ђујић, Миодраг, Очување националног идентитета: једна од улога UNESCO-а, Зборник Матице српске за друштвене науке. ISSN 0352-5732. - Год. 67, бр. 159/160 (2016), стр. 877-888.

Ђујић, Миодраг, Анализа рада и перспективе Сталног међународног кривичног суда, Зборник радова = Recueil des travaux. ISSN 0550-2179. - Год. 52, бр. 1 (2018), стр. 399-411.

Ђујић, Миодраг, Лига народа и Уједињене нације неприхваћени концепти, Култура полиса : часопис за неговање демократске политичке културе. ISSN 1820-4589. - Год. 14, бр. 32 (2017), стр. 323-332.

Ћујић, Miodrag, Komandna odgovornost u slučaju Ivane Matsui, Crimen : časopis za krivične nauke = Journal for Criminal Justice. ISSN 2217-219X. - God. 8, br. 1 (2017), str. 72-82.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Сви закључци и предлози мера надовезују се на емпиријску основу статистичких показатеља ефикасности међународних кривичних судова изведену из шест инструмената. Као главни резултати ове докторске дисертације могу се навести следећи закључци:

- указано је да је трајање поступка пред међународним кривичним судовима било веома различито. Први *ad hoc* судови били су ограничени временским интервалом до две године, а сви поступци су истовремено окончани, међутим када је реч о поступцима пред другим међународним кривичним судовима они нису завршени на такав начин. Међу разлозима су се издвајали недоступност окривљених, односно оптужених или недовољно доказа за окончање поступка, због чега су поступци одуговлачени неколико година. Због таквог чињеничног стања пред међународним кривичним правосуђем, не може се извести констатација о ефикасности међународних кривичних судова. Да би се судови сматрали ефикасним потребно је скратити интервал трајања поступка, који не би смео бити дужи од две до четири године.
- Тужилаштво и канцеларија тужилаштва, не могу се сматрати у потпуности ефикасним, посебно када је реч о случајевима пред Међународним кривичним трибуналима за Руанду и бившу Југославију и Међународним кривичним судом, јер је број иницираних тачки оптужница по радњама извршења у много већем броју одбачен, што се директно манифестује на њихов укупан успех у доказивању оптужнице. У преосталим судовима тужилаштво је имало успеха у извођењу оптужнице, али због великог броја случајева који су у претходном кривичном поступку статистички показатељи нису довољан доказ њихове ефикасности.
- Указује се на потребу изузимања политике из међународног кривичног права, како би се оно учинило непристрасним. Неопходно је да се разграниче надлежности свих органа Уједињених нација, а и да се ова организација укључи у решавање проблема само у оним случајевима када регионални механизми нису у могућности да локализују повреду међународног кривичног права и предузму све мере у односу на инкриминисане носиоце такве повреде. То значи када се исцрпе сва средства на регионалном нивоу, као виша инстанца међународне заједнице УН могу се умешати уз сагласност држава у региону где је наступила повреда хуманитарног права.
- Искључење политике је могуће, ако се делегати, као представници држава не ангажују из редова политичке администрације, тзв. квази елите, већ ако су они људи из домена научних кругова. Деполитизација би се постигла усвајањем посебних кодекса о подобности делегата, на међународним скупштинама правника, где би о њиховој подобности сведочила дела и издаваштво у научном доприносу, а такви показатељи

не би могли да се побију ни пред једном комисијом, па чак и у случајевима да је она политички пристрасна.

- Значајан елемент у дефинисању ефикасности међународних кривичних судова јесте начин избора субјеката за вођење кривичног поступка и мере којима би се ти исти субјекти ограничили и казнили за злоупотребу свог службеног положаја. Велика дискрециона слобода пре свега судија, а затим тужиоца и канцеларије тужилаштва често су били разлог учесталих појава кривичних дела против суда. Проблем је у уопштеним критеријумима њиховог избора, где се наглашавају морални квалитети личности, а временом се ти исти морални квалитети личности судије или тужиоца покажу контрадикторним. У том смислу потребно је увођење Професионалног Кодекса за сваку категорију субјеката у поступку, приликом избора, праћења његовог рада и окончања његове функције.
- Један од закључака јесте и да је потребно увести контролни механизам рада међународних кривичних судова. Контролни механизми могу бити интерни и спољни. Да би се остварила квалитетна интерна контрола потребно је све механизме одвојити физички, а потом дефинисати њихове функције. Контролни механизми унутар судова, посебно када је реч о законитом вођењу поступка, могу се одредити преко Апелационог већа као више инстанце Судског већа у првом степену (чија би улога била у предлагању висине казне кроз ставове судија емеритуса и контрола законитости извођења чињеница и вођења поступка), док би примарни контролор било Председништво судија или независних одбора, који би иницирали поступак у случају повреде Кодекса и Правилника о поступку и доказима.
- Као екстерни механизам контроле укључиле би се регионалне и међународне полицијске организације задужене за борбу против организованог криминала, корупције, па чак и тероризма у које би поједини субјекти кривичног поступка били умешани или преко посебних рачуна остваривали додатне финансијске добити. У том смислу укључиле би се и Комисије за међународно кривично право (при одржавању регионалних и међународних седница), чија би коначна одлука и извештај Генералној скупштини УН представљао завршну реч о статусу конкретног субјекта и мерама његовог искључења из кругова правничке коморе и забране обављања делатности у одређеном временском периоду.
- Финансирање буџета међународних кривичних судова могло би се делимично уредити посредством Регионалних Комисија за међународно кривично право, како од стране држава чланица тог региона, тако и од јединствене међународне организације за трговину у том региону односно континенту (нпр. АСЕАН, Афричка унија, Европска унија...). Национална средства држава чланица која у календарској години не би имала забележене случајеве повреде хуманитарног права имала би право на повраћај уложених средстава у буџете намењене за рад Регионалних и Међународних комисија за међународно право, а самим тим и формирање међународних кривичних судова.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Кандидат је студиозно приступио обради и анализи прикупљених података, које је успешно систематизовао у логичке целине. Резултати истраживања су јасно и прегледно приказани и на адекватан начин дискутовани и поређени са резултатима релевантне научне литературе. На основу резултата и дискусије изведени су прецизни закључци, који дају одговоре на постављене хипотезе у овој докторској дисертацији. Стога, комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.

Напомена: Текст докторске дисертације проверен је у програму iThenticate и том приликом утврђено је 5 % поклапања текста у докторској дисертацији са текстовима доступним у бази података iThenticate. Из провере су искључени цитирани делови текста, док су уобичајени изрази у кривичном и међународном праву, референце из фус нота, подаци из кључне документације која је саставни део докторске дисертације, подаци са насловне стране и сл. подаци, речи и изрази који се неминовно понављају у свакој докторској дисертацији остали као предмет провере и тако увећали проценат сличности.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Комисија оцењује да је докторска дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Докторска дисертација садржи све битне елементе научно-истраживачког рада.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Дисертација представља оригиналан допринос науци, с обзиром да до сада није публикован ниједан рад, у којем се на једном месту детаљно анализира пракса свих међународних и хибридни кривичних судова, са посебним освртом на њихову ефикасност. На основу постојећих знања о резултатима рада међународних кривичних судова, предлаже се развијање новог, ефикаснијег система међународног кривичног правосуђа и износи се могућа решења у том контексту.

Коначни резултати истраживачког рада имају не само теоретску, већ и практичну примену. Указује се на потребу за покретањем питања нових решења и механизма који би спречили злоупотребе у међународном кривичном правосуђу.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања
Комисија није уочила недостатке дисертације који би утицали на резултате истраживања.
X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- <u>да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана</u>

Нови Сад,
14.09.2020. године

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Проф. др Снежана Бркић, редовни професор

Проф. др Александар Гајић, ванредни професор

Проф. др Бојан Тубић, ванредни професор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.